

מ"ת 26631/09/16 - מדינת ישראל נגד ר ס

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
מ"ת 26631-09-16 מדינת ישראל נ' ס(עציר)
12 ינואר 2017

לפני כבוד השופטת נאוה בכור
המבקשת
מדינת ישראל

נגד
המשיב
ר ס (עציר)

נוכחים:

ב"כ המבקשת - עו"ד שירה סוכצקי

ב"כ המשיב - עו"ד ישר יעקובי

המשיב הובא לדין על ידי שב"ס

עו"ד מרינ ג דווג - ב"כ נפגעת העבירה, אשת המנוח

עו"ד עירית גזית - ב"כ בתו של המנוח (סיוע משפטי)

החלטה

- .1** כנגד המשיב הוגשה בקשה למעצרו עד לתום ההליכים המשפטיים, שלצידה כתב אישום המייחס לו עבירת רצח לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "החוק").
- .2** בהחלטתי מיום **22.11.16** קבעתי כי קיימות ראיות לכאורה ועילת מעצר בעניינו של המשיב, ונקבע דין ליום **21.12.16** לצורך בחינת אפשרות שחרורו של המשיב לחלופת מעצר.
- .3** מהתסקיר בעניינו של המשיב מיום 19.12.16 עולה כי הוא יליד אוזבקיסטאן, גרוש ואב ל-4 ילדים משתי מערכות יחסים שונות. טרם מעצרו התגורר ב..... עם בת זוגו מזה כ-4 שנים ועם שלושת ילדיהם המשותפים בגילאי שנה עד ארבע שנים. כמו כן התגורר עמם בנה הבכור של בת זוגו מקשר זוגי קודם שלה.

בת זוגו של המשיב ילדה לפני מספר ימים.

למשיב בן נוסף כבן 5 מקשר זוגי עם גרושתו, ולדבריו איננו מקיים קשר קבוע עמו ואינה משלם עבורו מזונות באופן רציף.

מזה כעשור עובד כנהג, וטרם מעצרו עבד כנהג משאית לעבודות עפר במשך 3 שנים. תאר את חייו טרם מעצרו כממוקדים בפרנסת המשפחה ובילוי זמן משותף עם בת זוגו וילדיו.

עלה לישראל בשנת 1995, בהיותו כבן שמונה יחד עם הוריו ושני אחיו הגדולים. סמוך לעלייתם ארצה, התגרשו הוריו והוא ואחיו נותרו לגור עם האם.

בעקבות קשייה של האם במציאת עבודה קבועה ויציבה בני המשפחה עברו מקומות מגורים לעיתים תכופות והמשיב נאלץ להחליף בתי ספר בהתאם.

בהיותו בכתה ו ביקש לעבור לפנימייה בכדי לרכוש יציבות והחל ללמוד בפנימיית "....." ב..... שם התמיד עד כתה י"א והשלים 11 שנות לימוד.

המשיב התגייס לצבא ושרת שירות מלא כנהג. לא חווה קשיים מיוחדים והסתגל ביעילות למסגרות אלו.

במשפחת מוצאו הינו הבן הצעיר מבין שלושה אחים. אמו, בשנות ה-50 לחייה, עובדת כמטפלת בקשישים ומתגוררת בבתי ים, ואביו, אף הוא בשנות ה-50 לחייו, הקים משפחה נוספת לאחר הגירושין ולו שתי בנות נוספות תלמידות תיכון והמתגורר ברמת גן.

הוריו של המשיב אימצו את בת דודתם שהתייתמה מהוריה ושגדלה בביתם כאחות לכל דבר. המשיב ציין יחסים משפחה תקינים לאורך השנים, אם כי ציין ריחוק רגשי מאביו וקשר מזדמן עמו לאורך השנים.

מגילו ורישומי הפלילי עולה כי הינו נעדר עבר פלילי.

במפגש עמו תאר קושי רגשי בהתמודדות עם האירוע בגינו עצור וכן קיומו של מחשבות טורדניות וקשיי שינה נוכח מחשבות על המנוח. תאר געגוע לילדיו ולבת זוגו ודאגה למצבם הכלכלי והלידה הצפויה.

בהתייחסו לנסיבות מעצרו- תאר המשיב קשר חיובי הדדים עם המנוח. מסר כי נוכח צריכת אלכוהול לרעה של המנוח ואלימות שנקט כלפי בת זוגו, הוצא נגדו צו הרחקה, וכי המשיב ובת זוגו נטו לעזור להוריה במשבריהם ואפשרו שהותו של המנוח בביתם במסגרת הרחקתו של המנוח מאשתו.

השירות התרשם כי המשיב מתקשה להתייחס בשלב זה להשפעתו של הקשר האלים בין הוריה של אשתו עליו ועל יחסו ועמדותיו כלפי המנוח באופן שעשוי לגרום למתיחות ביניהם.

המשיב מתאר ברקע לביצוע העבירה ויכוח בינו לבין המנוח שהתגורר אותה עת בביתם, אשר הסלים בעת

ששניהם היו בגילופין. תאר התנהלותו כתגובה להתנהגות אלימה של המנוח כלפיו ותחושת חוסר אונים אל מול התנהלותו תוך קושי לשלוט בדחפיו התוקפניים מולו. בשיחה עם השירות- שלל התנהלות אלימה קודמת לאורך השנים, ותאר עצמו כאדם סובלני ומכבד שאינו מתסבך באירועים אלימים.

בשיחה עם המשיב- התרשם השירות כי כיום ממוקד בהסתגלות למעצרו, מבטא צער וכאב על תוצאותיו הפטאליות של האירוע ועל מצבה של המשפחה כיום, מבין ההשלכות הקונקרטיות של מצבו אף להערכת השירות מתקשה עדיין להפנים השלכות התנהגותו על עתידו ועל הקשר עם אשתו וילדיו.

בשיחה טלפונית עם בת זוגו- בתו של המנוח, מסרה כי בשנים האחרונות נטו הוריה לשימוש לרעה באלכוהול כאשר בהיותם בגילופין נקטו באלימות מילולית ופיזית הדדית. מסרה כי לאורך תקופה היו משבשים את חיי משפחתה כאשר היו מגיעים לביתם בשעות הלילה המאוחרות בהיותם בגילופין.

מסרה כי היא והמשיב אף העתיקו את מקום מגוריהם לשכונה מרוחקת יותר על מנת להתרחק מהוריה. עם זאת, מסרה כי התקשתה להציב להוריה גבול, ונחלצה לעזרתם בכל עת כפי שציפו ממנה.

בתקופות שקדמו לאירוע- אביה שהה בביתם ואמה - במקלט לנשים מוכות. ההתרשמות בשיחה הייתה מדינמיקה משפחתית מורכבת בה מזדהה עם אביה בעוד הקשר עם אימה תואר כמרוחק רגשית.

בהתייחסותה לנסיבות מעצרו של המשיב, הביעה תמיכה במשיב, ורצון לסייע לו, וניכר כי היא מבטאת איפוק לצד נתק מהשלכות האירוע.

השירות התרשם מאדם מופנם שהתקשה לשתף מעולמו הרגשי הפנימי. עם זאת עולה רושם מאדם בכל יכולת להסתגל למסגרות ולסמכות, ללא קיום קשרם שוליים או דפוסים אלימים מושרשים, שניכר כי הסתבכותו הינה חריגה.

השירות לא התרשם מקיומו של קשר טעון לאורך זמן בינו לבין המנוח, וכי לאירוע בגינו עצור, תנאי המעצר והשלכותיהם, ובעיקר לפרידה מילדיו ובת זוגו- השפעה רגשית קשה המלווה בסימפטומים חודרניים של ליל האירוע.

בבחינת הסיכון להתנהגות אלימה בעתיד של המשיב- שקל השירות העדר אינדיקציות להתנהגות פוגענית מצדו בעבר כלפי אחרים, התנהלותו הנורמטיבית לאורך שנות חייו ההתרשמות כי אינו מבטא תוקפנות בעיתוי זה, וקיומה של מערכת תמיכה משפחתית משמעותית במצבו, לצד חומרת האירוע וקושי בהתמודדות מווסתת ואדפטיבית באירוע כמו גם קיומן של עמדות פנימיות שהובילו לבחירה לשימוש באלימות כדרך לפתרון בעיות במצבי דחק כשברקע שימוש באלכוהול.

במכלול מאפייניו, ולאור חריגותו של האירוע להתנהלותו -מעריך השירות את הסיכון במצבו כנמוך, ברמת חומרה בינונית, במידה ויתרחש אירוע אלים.

בבחינת הסיכון להפרות תנאים מגבילים- התרשם השירות כי למעצרו ולהליך הפלילי השפעה מרתיעה ומשברית עבורו, וכן התרשם כי למשיב רמת מחויבות גבוהה כלפי אשתו וילדיו באופן המפחית סיכון במצבו להפרת תנאים.

עם זאת, עדיין מתקשה להפנים את ההשלכות על חייו ועל יחסיו עם משפחתו באופן שמקשה לצפות יכולותיו לאורך זמן להתמודדות עם תנאים מגבילים.

השירות נפגש עם המפקחים שהציעו שחרורו לבית אמו בבת ים, בפיקוח הוריו, אחיו, אחותו ובעלה.

הוריו אינם שולטים בשפה העברית ועל כן ילידיהם עזרו בשיחה עמם.

האם עובדת משעות הבוקר עד שעות הצהריים כמטפלת בקשישים. תארה את המשיב כאדם רגוע שמעולם לא הסתבך עם החוק ועל כן לא צפתה את האירוע הנוכחי. השירות התרשם מקשר קרוב ביניהם וכי הינה מהווה גורם סמכותי עבורו ורוכש לה כבוד.

אביו, מתגורר ברמת גן, אינו עובד ומוכן לשמש מפקח עליו בכל עת.

אחיו, ר ס כבן 35, עצמאי בתחום המוניות, נשוי, ומתגורר עם אשתו בבית האם בבית ים. עובד בשעות הלילה ולכן פנוי במהלך היום לפקח על המשיב.

אחותו המאומצת, ז ס- בשנות ה-30 לחייה עובדת כמנהלת חשבונות ברשת קמעונאות גדולה, מתגוררת עם בעלה כבן 33 העובד כמרכיב מנופים בבית אימה בבת ים.

השירות התרשם כי בני המשפחה מודעים לחומרת האישומים נגד המשיב, וכי מהיכרותם עמו לא צפו מעצרו בנסיבות אלה.

בשיחה עמם- הביעו דאגה לשלומם, וניכר כי הינם מגויסים לסייע לו בכל שיידרש, מבינים את משמעות האחריות הכרוכה בתפקיד הפיקוח ומבינים את משמעותם של התנאים המגבילים.

השירות התרשם כי הם מסוגלים להוות גורמי סמכות עבורו, ערים למצבו הרגשי, וההערכה כי יכולים להביא לצמצום הסיכון במצבו.

יחד עם זאת, בשל התרשמותו מפער משמעותי בין התנהלותו הנורמטיבית עד כה לבין אופייה האלים והבלתי צפוי של העבירה המיוחסת לו, מתקשה השירות לצפות התנהגותו בסיטואציות מורכבות וקיצוניות.

מעצר בית ממושך עשוי לייצר לאורך זמן מצבי דחק קיצוניים בעיקר נוכח ההכרה וההפנמה של השלכותיו החמורות של האירוע, עם התקדמות ההליכים המשפטיים, עליו ועל יחסיו עם משפחתו.

השירות מתקשה להעריך מצבו הנפשי, תגובותיו למעצר בית מתמשך, ויכולתו לוויסות רגשי ואיפוק במצבים אלו,

כשברקע גם צריכת אלכוהול.

לאור האמור, וחרף היותה של החלופה המוצעת ראויה ובעלת יכולת לסמכות ובקרה לגביו, אין השירות בא בהמלצה על שחרורו של המשיב ממעצר, שכן מעריך כי התנהלותו הבלתי צפויה ותוצאותיה הקשות- יש בהן להעיד על סיכון במצבו.

4. מטעוני ב"כ המבקשת עולה כי התסקיר ברור וחד שמעי לפיו לא ניתן לצפות את התנהגותו העתידית של המשיב בסיטואציות מורכבות וקיצוניות, כשדוע שמעצר בית מייצר מצבי דחק.

נסיבות ביצוע העבירה, אף מעלות שימוש לרעה באלכוהול, שמעצים את מסוכנותו באופן שלא ניתן לשלול כי ישוב על מעשיו בעת מעצרו.

דווקא הפער בין הנורמטיביות של המשיב לחומרת המעשה, הוא שקשה ובעייתי.

מדובר ב 7 דקירות שדקר המשיב את המנוח בכל חלקי הגוף, פלג גוף עליון, בחזה ובגב, לרבות דקירה בגולגולת שחדרה את הגולגולת, באופן המעיד על זעם מתפרץ.

בבש"פ 4054/13 גפן פטר נגד מדינת ישראל - כב' השופטת ארבל ציטטה את ההלכות הידועות לפיהן רק במקרים נדירים ביותר ניתן להסתפק בחלופה למעצרו של מי שמואשם ברצח בכוונת תחילה.

שירות המבחן לא התרשם כי מדובר בעבריין או באדם שיש לו דפוסים עבריינים מושרשים,

אלא מצא כי מדובר באדם מופנם.

המסוכנות לעיתים נמצאת אצל עבריינים רצידיוויסטים, הנכנסים לבתי כלא ומבצעים עבירות פעם אחר פעם, ולעיתים - כמו במקרה דנן.

אין כל דרך לשחרר את המשיב לחלופת מעצר וזה איננו נמנה על אותם "מקרים נדירים ביותר", אשר בהתקיימם אשר יש לשחרר לחלופת מעצר מי שמואשם בביצוע העבירה החמורה בספר החוקים.

לאור האמור, מתבקש בית המשפט לעצור את המשיב עד לתום ההליכים.

מטעוני ב"כ המשיב עולה כי התסקיר בעניינו חיובי ביותר.

ההתרשמות כי המשיב מופנם אין משמעה כי הוא מסוכן. אין לו קשרים שוליים או דפוסים אלימים, וניכר כי הסתבכותו זו הינה חריגה עבורו.

שירות המבחן מעריך את הסיכון במצבו להתנהגות אלימה חוזרת בעתיד - כנמוך.

עם זאת, בניגוד ובניתוק לאמור בתסקיר, ההמלצה אינה מורה על שחרור משקולים זרים של חשש מצד השירות "כי הם מתקשים לצפות התנהגותו בסיטואציות מורכבות וקיצוניות"- דבר שאפשר לומר על כל אדם.

גם בנסיבות אלה- השירות לא קובע שבסיטואציה קיצונית ומורכבת המשיב יהיה אלים.

גם לגבי מהפקחים ההתרשמות חיובית.

בנסיבות המפורטות בכתב האישום - נקלע המשיב למצב בעייתי מול הוריה של אשתו, הואיל והיא אינה יודעת להתמודד עימם, המשיב לקח כבר את המנוח לביתו בגלל צו הרחקה מאשת המנוח והוא שהיה אלים.

מטרת שליחת המשיב לקבלת תסקיר שירות המבחן הייתה לבחון אפשרות שחרורו, וכפי שעולה ממנו- האמור בו חיובי והסיכון נמוך.

לפי כתב האישום- מדובר בסיטואציה מורכבת לפיה עדת תביעה 2 באה לביתו של המשיב בעת שאשתו בבית, התקשה שרוצה להיות איתו ולהישאר בביתו, והמנוח פתאום יצא להגנתה. אין לצפות שסיטואציה כזו תקרה שוב.

יתרה מכך, אופן התנהלותו של המשיב בסיטואציה הנ"ל מעידה על סיכון נמוך הואיל והוא זה שחיכה לאמבולנס ולמשטרה.

השירות התרשם כי המפקחים המוצעים מהווים גורמי סמכות עבורו ויכולים להביא לצמצום הסיכון במצבו. התסקיר מציין שהמשיב יכול להסתגל למסגרות ולסמכות.

התבקש גיליון הרשעות של המנוח כולל הרשעות, ותיקים סגורים ופתוחים, לעניין אלימות כלפי אשתו.

אשת המנוח הייתה בזמן האירוע, במקלט לנשים מוכות והמנוח היה בהרחקה בבית המשיב.

המשיב לא שותה אלכוהול כלל, המנוח הוא זה שהיה אלכוהוליסט.

5. דין והחלטה

בנסיבות אלה, דין הבקשה למעצר עד תום ההליכים- להתקבל.

ייאמר מיד, כי עבירת הרצח הינה החמורה עלי ספר, כשהלכה פסוקה היא כי בעטייה- יורה בימ"ש על מעצרו של נאשם עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו, למעט מקרים חריגים ויוצאי דופן.

כך נקבע לעניין זה בבש"פ 2646/97 סראב עודה נגד מדינת ישראל, נא (1) 523 (פורסם בנבו, מיום 18.5.97-)

"אכן, רק במקרים נדירים ביותר ויוצאי-דופן, ניתן יהיה להסתפק בחלופה למעצרו של מי שמואשם בעבירה של רצח בכוונה תחילה, שהיא החמורה

שבעבירות. מטבע הדברים, אדם המסוגל לבצע רצח, מסוכן הוא לביטחון הציבור, וקשה ביותר להפריך חזקת מסוכנות זו. אדם שאינו בוחל אף בפגיעה בערך הבסיסי והאוניברסלי של קדושת החיים, אינו ראוי לאמון שהחברה נותנת באדם המשוחרר בערובה שיקיים את תנאי שחרורו. מקום בו לכאורה הנאשם רצח אדם - אין להניח כי צווי בית-המשפט יהיה בהם להטיל עליו מורא. את הסיכון מפניו של הנאשם שפגע בערך הנעלה מכל הערכים - יש להטיל על הנאשם ולא על סביבתו. זאת ועוד, אדם הנאשם בעבירה שדינה מאסר עולם חובה, אף אינו נתון למוראו של עונש נוסף בגין עבירות שיבצע בעת היותו משוחרר בתנאים. משודע הנאשם כי אם יורשע, דינו לכלות ימיו בין כותלי בית הסוהר - ספק רב אם יש דבר שירתיעו מלחזור על מעשיו כדי להימלט מן הדין או למען מטרה אחרת."

עם זאת, בהתאם לחוק המעצרים- חלה חובה על בימ"ש לבחון אפשרות שחרור נאשם לחלופת מעצר גם בעבירות החמורות ביותר.

בבש"פ 4224/99 מדינת ישראל נ' איתמר כהן (פורסם בנבו, מיום 28.6.99) נקבע לעניין זה -

"חובה היא לשקול בכל מקרה וגם בעבירות חמורות, חלופת מעצר, והשאלה נתונה לשיקול דעתה של הערכאה הראשונה. עליה לבדוק אם החלופה מבטיחה את תכלית המעצר. אם תמצא לומר, שבכל מקרה של ביצוע עבירה חמורה מתבקשת מסוכנותו של הנאשם ואין להחליט על חלופת מעצר, נמצאת מרוקן את חובת שקילת החלופה מתוכן."

מהתסקיר בעניינו של המשיב עולה כי שירות המבחן אינו ממליץ על שחרורו לחלופת מעצר, הגם שהמפקחים נמצאו ראויים ומתאימים לתפקיד הפיקוח.

יש לומר כי הערכת התסקיר הינה לרמת סיכון נמוכה במידה בינונית.

עם זאת, הגם שהמשיב נעדר כל עבר פלילי עד כה והתרשמות השירות הינה כי אינו בעל דפוסים אלימים ושהתנהגות זו הינה חריגה בנוף חייו, הרי שמהתסקיר בעניינו עולה כי מתקשה לשתף מעולמו הפנימי והרגשי, המתקשה להתייחס בשלב זה להשפעתו של הקשר האלים בין הוריה של אשתו עליו ועל יחסו ועמדותיו כלפי המנוח באופן שעשוי לגרום למתיחות ביניהם.

בנוסף, שקל השירות על גורמי הסיכון בעניינו את חומרת האירוע והעבירה, והקושי של המשיב בהתמודדות מווסתת ואדפטיבית באירוע לצד קיומן של עמדות פנימיות שהובילו לבחירה לשימוש באלימות כדרך לפתרון בעיות במצבי דחק, על רקע שימוש באלכוהול.

מהתסקיר עולה כי עיקר מסוכנותו של המשיב נובעת מהפער המשמעותי שבין התנהלותו הנורמטיבית עד כה

לבין אופייה האלים והבלתי צפוי של העבירה המיוחסת לו, ועל כן מתקשה השירות לצפות התנהגותו בסיטואציות מורכבות וקיצוניות- כפי שעלול לייצר מעצר בית ממושך, לא כל שכן- עם התקדמות ההליכים המשפטיים.

בנוסף, העובדה לפיה השירות מתקשה להעריך מצבו הנפשי של המשיב, כשברקע גם צריכת אלכוהול, אף מגבירה סיכון במובן זה.

בבש"פ 4842/16 מדינת ישראל נגד אחמד חסארמה (פורסם בנבו, מיום 19.6.16) שניתן לאחרונה, בו נדונה סוגיית שחרורו של עצור בגין עבירת רצח, נקבע-

"להימנעותו של שירות המבחן מלהמליץ על שחרורו של המשיב יש משקל כבד בהחלטות בכגון דא, והלכה היא כי דרושים טעמים של ממש על מנת לסטות מהמלצות אלו (בש"פ 5013/12 צאנה נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 6 (10.7.2012))"

בנסיבות אלה, לא מצאתי טעמים של ממש לסטות בשלב זה של ההליך מהמלצת שירות המבחן, לא כל שכן מקום בו -ככל שיורשע- צפוי לעונש כבד מאוד באופן המעורר חשש מובנה להימלטות מהדין, ואין מנוס מהותרת המשיב במעצר מאחורי סורג ובריח.

.6. לאור האמור, הריני מורה על מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

.7 יצוין, בשולי ההחלטה - כי ביום 9.11.16 הוגשה בקשת ב"כ המשיב לפי סעיף 74 לחסד"פ (נוסח משולב) - תשמ"ב 1982 - כי יועברו אליו גליון הרשעותיו הקודמות של המנוח ורישום תיקי מב"ד ותיקים סגורים שהתנהלו נגדו.

המבקשת הודיעה כי אין למנוח עבר פלילי.

באשר ליתר המבוקש - התנגדה המבקשת בתגובתה מיום 16.11.16 וביום 20.11.16 ניתנה החלטת כב' השופט יקואל כי ככל הצורך - יתקיים דיון במועד הקבוע (לדיון בבקשה למעצרו של המשיב עד לתום ההליכים).

בדיונים העוקבים לא נדרש ביהמ"ש לטענות הצדדים בבקשה בצורה סדורה - לבד מהבאת עמדות הצדדים בכתב, כנ"ל, ובקליפת אגוז גם בטיעוניהם בעל פה ביום 21.12.16, בלא שניתן היה לבחון את הרלוונטיות של המבוקש להגנת המשיב.

משכך - ולצורך הכרעה במבוקש - נקבע דיון בבקשה ליום 30.1.17, שעה 12:30.

8. למועד הדין תצטייד בכל המבוקש על ידי ב"כ המשיב, שיוגש לעיונו של בית המשפט.

המשיב יובא לדין על ידי שב"ס.

ניתנה והודעה היום י"ד טבת תשע"ז, 12/01/2017 במעמד הנוכחים.

נאוה בכור, שופטת